

Autoreferat

1. **Imię i nazwisko:** Mariusz Michalski
2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.**

2012 – doktor nauk prawnych w dyscyplinie kryminalistyka nadany uchwałą Rady Naukowej Instytutu Prawa Karnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego w następstwie publicznej obrony rozprawy doktorskiej pt. „System ochrony prawnej funkcjonariuszy Policji na tle prawodawstwa krajowego”.

2007 – magister politologii w zakresie studia europejskie. Studia wyższe na Wydziale Zarządzania i Administracji Akademii Świętokrzyskiej im. Jana Kochanowskiego w Kielcach.

3. **Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.**

2012 r. – nadal – Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach (dawniej: Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) – nauczyciel akademicki zatrudniony na Wydziale Prawa i Bezpieczeństwa.

2013 r. – 2014 r. – Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach – nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia na Wydziale Prawa, Administracji i Zarządzania Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (obecnie: Wydział Prawa i Nauk Społecznych).

2015 r. – 2021 r. – Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie (obecnie: Akademia Policji w Szczytnie) – wykładowca stowarzyszony w Instytucie Prawa i Administracji (obecnie Instytut Nauk Prawnych).

2024 r. – 2025 r. – Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim – nauczyciel akademicki w ramach studiów I-go stopnia na kierunku studiów „Bezpieczeństwo wewnętrzne”.

2024 r. – nadal – Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu – nauczyciel akademicki zatrudniony w Instytucie Kryminologii i Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Wydziału Nauk Społecznych i Technicznych, prowadzący zajęcia w ramach studiów I-go i II-go stopnia, na kierunku studiów „Bezpieczeństwo wewnętrzne”.

2025 r. – 2026 r. – Akademia Handlowa Nauk Stosowanych w Radomiu – nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia w ramach studiów I-go stopnia na kierunku studiów „Bezpieczeństwo wewnętrzne”.

4. **Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to winno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.**

Osiągnięciem naukowym, przedstawionym w ramach postępowania habilitacyjnego jest monografia autorska pt., „Bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Diagnoza i projekcja zmian w obszarze prawnym, proceduralnym i organizacyjnym”, Difin, Warszawa 2026, ISBN 978-83-8270-513-3.

Monografia jest efektem samodzielnie przeprowadzonych badań obejmujących bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Podejmowana w książce problematyka odnosi się do obszarów obejmujących aspekty prawne, proceduralne oraz organizacyjne. Publikacja ta stanowi kompleksowe opracowanie monograficzne poświęcone bezpieczeństwu osobistemu policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Śłużba w Policji realizowana jest w dynamicznych i silnie sformalizowanych warunkach, które istotnie determinują poziom bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy, szczególnie w sytuacjach użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, gdzie wysoka dynamika, niepewność oraz odpowiedzialność prawna sprawiają, że bezpieczeństwo to stanowi efekt oddziaływania złożonych czynników wykraczających poza samo wykształcenie i wyposażenie. Bezpieczeństwo w literaturze naukowej definiowane jest wieloaspektowo, co wynika z jego interdyscyplinarnego charakteru oraz dynamicznego rozwoju nauk o bezpieczeństwie, przy czym zgodnie ze stanowiskiem Piotra Mickiewicza jego wymiar publiczny nie ma charakteru

jednorodnego¹. W związku z powyższym na potrzeby realizacji procesu badawczego przyjęto następujące rozumienie tej kategorii terminologicznej o charakterze ogólnym: bezpieczeństwo jest dynamicznym (zmiennym) stanem, właściwością określonego podmiotu (lub tylko obiektu), wynikającym z braku oddziaływania zagrożeń oraz walorów własnych, zapewniającym jego satysfakcjonujące trwanie/istnienie, niezakłócone funkcjonowanie i rozwój w przewidywalnej perspektywie, a zatem stanem pewnym, pomyślnym i pożądanym (oczekiwanym)². Wybór tej definicji uzasadnia uwzględnienie kategorii „podmiotu bezpieczeństwa”, który może obejmować człowieka, grupę społeczną, naród, państwo czy społeczność międzynarodową, natomiast w ujęciu przedmiotowym bezpieczeństwo różnicowane jest m.in. jako militarne, ekonomiczne, ekologiczne czy informacyjne³.

Analiza źródeł zastanych pozwoliła stwierdzić, że bezpieczeństwo osobiste policjantów dotychczas nie stanowiło przedmiotu kompleksowych badań na gruncie nauk o bezpieczeństwie. Natomiast problematyka stosowania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Policji była podejmowana głównie w badaniach teoretycznych przez takich autorów, jak: Marcin Jurgilewicz⁴, Anita Kubanek⁵, Arkadiusz Arseniuk, Krzysztof Głowacki⁶ czy Robert Netczuk⁷. Pewnym wyjątkiem są badania empiryczne przeprowadzone przez Grzegorza Pietrka⁸.

Badania ankietowe były realizowane od lipca 2022 do lutego 2023 roku, z udziałem 120 policjantów. Zakres przedmiotowy tych badań odnosił się do rodzaju najczęściej używanych środków przymusu bezpośredniego, oceny procesu szkolenia w zakresie ich stosowania oraz konsekwencji ich użycia. Wyniki przedmiotowych badań zostały omówione we wskazanym artykule naukowym i obecnie stanowią jedyne badania

¹ P. Mickiewicz, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Organizacja systemu projektowania działań*, FNC, Poznań 2020, s. 14.

² S. Jarmoszek, *Teoretyczne konceptualizacje i sensory bezpieczeństwa w naukach społecznych*, [w:] *Nauki społeczne wobec problemu bezpieczeństwa (wybrane zagadnienia)*, S. Jarmoszek, C. Kalita, J. Maciejewski (red.), Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Siedlce 2016, s. 31.

³ W. Kitler, *Bezpieczeństwo narodowe RP. Podstawowe kategorie, uwarunkowania, system*, Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2011, s. 127–190.

⁴ M. Jurgilewicz, *Środki przymusu bezpośredniego i broń palna. Użycie lub wykorzystanie w ochronie bezpieczeństwa wewnętrznego*, Editions Spotkania, Warszawa 2015; idem, *Rola podmiotów uprawnionych do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Siedlce 2017.

⁵ A. Kubanek, *Ograniczenie praw jednostki przez zastosowanie przymusu bezpośredniego w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Poznań 2017 (rozprawa doktorska).

⁶ A. Arseniuk, K. Głowacki, *Środki przymusu bezpośredniego stanowiący indywidualne wyposażenie policjanta pionu prewencji*, Szkoła Policji w Katowicach, Katowice 2018.

⁷ R. Netczuk (red.), *Użycie broni palnej jako środka przymusu bezpośredniego. Aspekty prawne*, Katowice 2015.

⁸ G. Pietrek, *Stosowanie środków przymusu bezpośredniego i związane z tym problemy w świetle badań opinii policjantów*, „Przegląd Policyjny” 2024, nr 1(153).

empiryczne w zakresie odnoszącym się do stosowania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Policji. W anglojęzycznej literaturze naukowej zagadnienie stosowania środków przymusu bezpośredniego przez policjantów analizowane jest jako zjawisko złożone, osadzone jednocześnie w kontekście decyzyjnym, organizacyjnym, szkoleniowym oraz sytuacyjnym. Badania empiryczne koncentrują się na analizie jak, kiedy i dlaczego dochodzi do eskalacji interwencji oraz jakie ma to konsekwencje dla bezpieczeństwa policjantów i osób, wobec których są podejmowane⁹. Nurt badań stanowią również analizy rzeczywistych interwencji policyjnych oparte na danych z kamer nasobnych. Badania te wskazują, że dynamika interwencji ma charakter procesualny, a decyzja o użyciu środków przymusu bezpośredniego jest często efektem narastającego napięcia sytuacyjnego, a nie jednorazowego impulsu¹⁰. Coraz większe znaczenie w literaturze anglojęzycznej przypisuje się szkoleniom deeskalacyjnym jako narzędziu łączącemu ograniczanie użycia środków przymusu bezpośredniego z poprawą bezpieczeństwa osobistego policjantów. Autorzy badań wykazali, że wdrożenie takiego szkolenia prowadziło do spadku liczby interwencji siłowych oraz zmniejszenia urazowości zarówno funkcjonariuszy, jak i osób uczestniczących w interwencji¹¹. Szczególne miejsce w literaturze zajmują badania dotyczące użycia broni palnej jako najbardziej skrajnej formy przymusu bezpośredniego. Autorzy w swoich badaniach przeprowadzili analizę skutków wprowadzenia obowiązku raportowania każdego przypadku celowania bronią palną w osobę, wykazując istotny spadek liczby użycia broni palnej po wdrożeniu tej polityki¹². Istotnym obszarem badań są również analizy dotyczące stosowania urządzeń obeszładniających typu Taser. Wynika z nich, że decyzja o użyciu Tasera zależy nie tylko od zachowania osoby, wobec której podejmowana jest interwencja, lecz także od czynników

⁹ S.W. Stoughton, J. Noble, G.P. Alpert, *Evaluating police uses of force*, NYU Press, New York 2020, <https://doi.org/10.18574/nyu/9781479814657.001.0001>.

¹⁰ D.W. Willits, D.A. Makin, *Show me what happened: Analyzing use of force through analysis of body-worn camera footage*, "Journal of Research in Crime and Delinquency", 55(1), 2018, 51–77, <https://doi.org/10.1177/0022427817701257>, oraz H.M. Boehme, C. Schnell, *Why did the use of force go up? Investigating the unexpected impact of a body-worn camera program on a use of force time series*, "Journal of Criminal Justice", 82, 2022, 101944, <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2022.101944>.

¹¹ R.S. Engel, M. Corsaro, G.T. Isaza, H.D. McManus, *Assessing the impact of de-escalation training on police behavior: Reducing police use of force in the Louisville, KY Metro Police Department*, "Criminology & Public Policy", 21, 2022, 199–233, <https://doi.org/10.1111/1745-9133.12574> oraz M. Sanders, K. Bancroft, S. Hume, O. Chetwynd, P. Quinton, *The impact of training on use of force by police in an English police force: Evidence from a pragmatic stepped wedge randomised controlled trial*, "Justice Evaluation Journal", 8(1), 2024, 20–39, <https://doi.org/10.1080/24751979.2024.2412333>.

¹² J.A. Shjarback, M.D. White, S.A. Bishopp, *Can police shootings be reduced by requiring officers to document when they point firearms at citizens?*, "Injury Prevention", 27(6), 2021, 508–513, <https://doi.org/10.1136/injuryprev-2020-043932>.

organizacyjnych i lokalnych praktyk jednostek Policji¹³. Uzupełnienie tego podejścia stanowią badania, wykorzystujące metodę jakościowej analizy porównawczej, które pokazują, że użycie Tasera jest wynikiem określonych konfiguracji warunków sytuacyjnych, a nie pojedynczych zmiennych¹⁴. Ujęcie syntetyczne i normatywne zagadnienia stosowania środków przymusu bezpośredniego prezentują monografie Stoughtona, Noble'a i Alperta oraz Palmiotta. Autorzy w swoich rozważaniach podkreślają, że ocena użycia środków przymusu bezpośredniego powinna uwzględniać zarówno ochronę praw osób, wobec których jest podejmowana interwencja, jak i realne zagrożenia, z jakimi mierzą się policjanci działający w warunkach niepewności i presji¹⁵. Podsumowując, literatura anglojęzyczna ukazuje stosowanie środków przymusu bezpośredniego jako zjawisko wielowymiarowe, nierozzerwalnie powiązane z problematyką bezpieczeństwa osobistego policjantów.

Analiza zarówno źródeł teoretycznych, jak i podjętych dotychczas badań empirycznych, a także praktycznych doświadczeń autora wynikających z pełnionej służby w Policji doprowadziły do zidentyfikowania luki badawczej. Stanowi ją brak koncepcji bezpieczeństwa osobistego policjantów z uwzględnieniem roli i znaczenia środków przymusu bezpośredniego w jego zapewnianiu. Ponadto brak jest systemowych uregulowań w zakresie zapewnienia oraz monitorowania bezpieczeństwa osobistego policjantów w sytuacji użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego. Ze względu na zdiagnozowany stan faktyczny przyjęto ogólne założenie badawcze, że bezpieczeństwo osobiste policjantów należy traktować jako podkategorię w ramach bezpieczeństwa personalnego.

W tym miejscu należy odnieść się do ugruntowanych fundamentalnych modeli czy układów odniesienia, których używamy, by uporządkować nasze obserwacje i rozumowania¹⁶. Paradygmat w naukach o bezpieczeństwie obejmuje cztery zasadnicze

¹³ A. Dymond, K.A. Boyd, P. Quinton, *Police use of TASER: Multi-level predictors of firing and drawing in one-to-one use of force incidents*, "Police Quarterly", 27(2), 2024, 213–241, <https://doi.org/10.1177/10986111231188149>.

¹⁴ K.A. Boyd, A. Dymond, G.J. Melendez-Torres, D.N. Fleischer, *Pathways to TASER discharge: Qualitative comparative analysis of police use of force*. *Policing*, "A Journal of Policy and Practice", 17, 2023, paad048, <https://doi.org/10.1093/police/paad048>.

¹⁵ M.J. Palmiotto, *Police Use of Force Important Issues Facing the Police and the Communities They Serve*, Routledge, New York 2016, <https://doi.org/10.1201/9781315369921> oraz S.W. Stoughton, J.J. Noble, G.P. Alpert, *Evaluating police uses of force*, NYU Press, New York 2020, <https://doi.org/10.18574/nyu/9781479814657.001.0001>.

¹⁶ E. Babbie, *Podstawy badań społecznych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009, s. 48.

obszary: aksjologiczny, ontologiczny, epistemologiczny oraz metodologiczny¹⁷. Koncepcję procesu badawczego opracowano, bazując na paradygmacie pragmatycznym, zakorzenionym w poznawczym podejściu prezentowanym przez J.W. Creswella¹⁸, a także paradygmacie personalnym autorstwa A. Urbanka¹⁹. Paradygmaty te przyjęto jako osnowę dla przyjętych założeń metodologicznych i merytorycznych. Paradygmat pragmatyczny zakłada, że kryterium prawdziwości wiedzy stanowi jej użyteczność i skuteczność w określonym czasie. Nie uznaje on ścisłego rozdziału między rzeczywistością obiektywną a poznaniem subiektywnym, co uzasadnia równoległe stosowanie metod ilościowych i jakościowych jako komplementarnych sposobów wyjaśniania badanego problemu. Równocześnie A. Urbanek, formułując paradygmat bezpieczeństwa personalnego, wskazuje, że jest to kategoria, w której centralne miejsce zajmuje człowiek – postrzegany zarówno jako autonomiczna jednostka, członek zbiorowości, istota biologiczna i kulturowa, jak i przede wszystkim byt społeczny.

W konsekwencji w projektowanym procesie badawczym przyjęto, że w wymiarze aksjologicznym, sprowadzającym się do badania bezpieczeństwa oraz zagadnień z nim związanych, a także w wymiarze metodologicznym, dotyczącym realizowanych badań empirycznych, podstawę będzie stanowił światopogląd wynikający z paradygmatu pragmatycznego J.W. Creswella. Aspekt ontologiczny odnosił się do ustalenia, jakiego rodzaju bytem jest bezpieczeństwo, w tym przypadku – bezpieczeństwo osobiste policjantów. Z kolei wymiar epistemologiczny dotyczył granic poznania podmiotu badawczego oraz charakteru wiedzy możliwej do uzyskania w toku badań. Dla konceptualizacji procesu badawczego w sferze epistemologicznej i ontologicznej przyjęto jako fundament paradygmat A. Urbanka dotyczący bezpieczeństwa personalnego²⁰.

¹⁷ Szerzej: A. Glen, *Podstawy poznania bezpieczeństwa podmiotu. Aksjologia, ontologia, epistemologia, metodologia* Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Siedlce 2021.

¹⁸ J.W. Creswell, *Projektowanie badań naukowych metody jakościowe, ilościowe i mieszane*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2013, s. 36. Tematyka paradygmatów J.W. Creswella została szerzej poruszona w: A. Glen, *Podstawy poznania bezpieczeństwa podmiotu...*, op. cit., s. 72–74, oraz w: J. Gierszewski, *Wokół uniwersum nauk o bezpieczeństwie*, Difin, Warszawa 2022, s. 110–112.

¹⁹ Szerzej przedmiotową problematykę poruszają: R. Stawicki, E. Szweda, *Bezpieczny człowiek w niepewnym świecie w trzeciej dekadzie XXI wieku*, Difin, Warszawa 2023, s. 27–36; A. Urbanek, *W poszukiwaniu paradygmatu bezpieczeństwa personalnego*, [w:] *Elementy teorii i praktyki transdyscyplinarnych badań problemów bezpieczeństwa*, t. 5: *Jedność i różnorodność w naukach o bezpieczeństwie i obronności*, M. Fałdowska, A. Filipek, J. Ważniewska (red.), Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Siedlce 2017, s. 133–134; K. Drabik, *Paradygmat podmiotowości w naukach o bezpieczeństwie*, [w:] *Elementy teorii i praktyki transdyscyplinarnych badań problemów bezpieczeństwa*, t. 4: *Odkrywanie znaczeń w naukach o bezpieczeństwie*, A. Filipek (red.), Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Siedlce 2015, s. 28.

²⁰ Szerzej przedmiotową problematykę porusza: A. Urbanek, M. Szydłowska, *Bezpieczeństwo personalne*, [w:] *Bezpieczeństwo narodowe. Teoretyczne i praktyczne aspekty*, A. Urbanek, I. Szkurłat (red.), Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Słupsk 2023, s. 120; A. Urbanek, *W poszukiwaniu paradygmatu bezpieczeństwa personalnego*, [w:] *Elementy teorii i praktyki transdyscyplinarnych badań problemów bezpieczeństwa*, t. 5:

Analizując jego założenia, wyznaczono granice dla diagnozowania i projektowania bezpieczeństwa osobistego policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośrednio, zakładając, że: człowiek jest jednostką autonomiczną – w przypadku policjantów obszar ich autonomii określają uwarunkowania prawne, w tym w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego; człowiek jest członkiem zbiorowości – w odniesieniu do policjantów, oznacza to obowiązek współdziałania z innymi policjantami i konieczność dostosowania się do obowiązujących procedur; człowiek stanowi istotę biologiczną i kulturową – działania każdego policjanta, w szczególności związane z użyciem lub wykorzystaniem środków przymusu bezpośredniego wiążą się z silnym oddziaływaniem na jego sferę psychologiczną; połączenie człowieka jako jednostki autonomicznej, a zarazem istoty społecznej obliguje do uwzględnienia w procesie badawczym obszaru socjologicznego, w tym organizacyjnego. W efekcie jednoczesne odwołanie się do podejścia pragmatycznego oraz koncepcji bezpieczeństwa personalnego pozwoliło na takie zaprojektowanie badań, które z jednej strony uwzględnia ich praktyczny charakter, a z drugiej koncentruje się na człowieku jako kluczowym podmiocie bezpieczeństwa.

Główny cel badawczy został sformułowany w postaci dokonania oceny obowiązujących regulacji prawnych i procedur oraz praktyki stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej jako determinantów bezpieczeństwa osobistego policjantów w kontekście ich stosowania, a także określenie kierunków zmian, które mogłyby poprawić ochronę funkcjonariuszy i skuteczność ich działań w czasie wykonywania obowiązków służbowych.

Główny cel badawczy pozwolił na określenie celów szczegółowych badań wyrażonych w następujący sposób:

1. Zidentyfikowanie najważniejszych determinantów bezpieczeństwa osobistego policjantów z uwzględnieniem jego wielowymiarowości, w tym aspektów psychologicznych, prawnych, proceduralnych oraz socjologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony ich praw obywatelskich.
2. Przeanalizowanie proceduralnych i prawnych uwarunkowań stosowania środków przymusu bezpośredniego przez policjantów oraz ocena ich skuteczności w zapewnianiu bezpieczeństwa funkcjonariuszom podczas wykonywania obowiązków

Jedność i różnorodność w naukach o bezpieczeństwie i obronności, M. Faldowska, A. Filipek, J. Ważniewska (red.), Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny, Siedlce 2014, s. 133–134; A. Urbanek, *Współczesny człowiek w przestrzeni bezpieczeństwa*, Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Słupsk 2015, s. 437.

służbowych związanych z neutralizacją zagrożeń oraz minimalizacją ryzyka eskalacji przemocy.

3. Próba określenia zależności między statystycznym obrazem bezpieczeństwa personalnego policjantów a działaniami uprawnionych organów w zakresie stosowania i nadzoru nad środkami przymusu bezpośredniego.
4. Zbadanie czynników wpływających na bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa policjantów podczas stosowania środków przymusu bezpośredniego, ze szczególnym uwzględnieniem ich opinii na temat poziomu przeszkolenia, jakości dostępnego wyposażenia oraz wsparcia organizacyjnego i prawnego.
5. Zidentyfikowanie obszarów związanych z bezpieczeństwem osobistym policjantów oraz pragmatyką stosowania środków przymusu bezpośredniego wymagających modernizacji, takich jak technologie, szkolenia czy regulacje prawne oraz zaproponowanie rozwiązań wspierających bezpieczeństwo i profesjonalizm policjantów.

Jednocześnie główny problem badawczy podejmowany w monografii został wyrażony w pytaniu: W jaki sposób obowiązujące regulacje prawne, procedury oraz praktyki stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej wpływają na bezpieczeństwo osobiste policjantów oraz czy, a jeżeli „tak”, to w jakim zakresie możliwe jest wprowadzenie w tych obszarach zmian, które wzmocniłyby ich ochronę i skuteczność działania w czasie wykonywania obowiązków służbowych?

Dekompozycja głównego pytania badawczego pozwoliła sformułować następujące problemy szczegółowe:

1. Jakie są najważniejsze determinanty bezpieczeństwa osobistego policjantów z uwzględnieniem jego wielowymiarowości, w tym związane z ochroną ich praw obywatelskich?
2. W jaki sposób proceduralne i prawne uwarunkowania stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej przez policjantów wpływają na skuteczność ich działania oraz poziom bezpieczeństwa podczas wykonywania obowiązków służbowych?
3. W jaki sposób statystyczny obraz bezpieczeństwa osobistego policjantów koreluje z działaniami uprawnionych organów w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej?

4. Jakie opinie wśród policjantów przeważają na temat ich bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa związanego ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej?
5. W jakich obszarach należałoby wprowadzić zmiany w zakresie bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz pragmatyki stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, aby zwiększyć skuteczność i bezpieczeństwo działań funkcjonariuszy?

W odniesieniu do przyjętego głównego problemu badawczego została sformułowana hipoteza centralna, iż obowiązujące regulacje prawne, procedury oraz praktyki stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej nie zapewniają w optymalny sposób bezpieczeństwa osobistego policjantów, a także ich skuteczności działania w czasie wykonywania obowiązków służbowych. W konsekwencji możliwe jest wprowadzenie zmian w obszarze prawnym i proceduralnym, takich jak doprecyzowanie przepisów, ujednoczenie procedur działania oraz zwiększenie jakości szkolenia i wyposażenia funkcjonariuszy w nowoczesne środki ochrony. Takie zmiany przyczynią się do wzmocnienia bezpieczeństwa policjantów podczas interwencji oraz poprawy skuteczności ich działania.

W powiązaniu ze szczegółowymi problemami badawczymi przyjęto poniższe szczegółowe hipotezy robocze, które poddano testowaniu (weryfikacji) w ramach procesu badawczego:

1. Bezpieczeństwo osobiste policjantów jest determinowane przez współwystępowanie czynników psychologicznych, prawnych, proceduralnych i socjologicznych. Natomiast skuteczna ochrona ich praw obywatelskich stanowi kluczowy element wzmacniający poczucie bezpieczeństwa oraz podnoszący efektywność w wykonywaniu obowiązków służbowych.
2. Proceduralne i prawne uwarunkowania stosowania środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej przez policjantów w istotny sposób wpływają na ich skuteczność oraz poziom bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas wykonywania obowiązków służbowych. Doprecyzowanie i optymalizacja tych uwarunkowań może przyczynić się do zwiększenia efektywności działań policyjnych oraz minimalizacji ryzyka zagrożeń dla bezpieczeństwa osobistego policjantów.
3. Statystyczny obraz bezpieczeństwa personalnego policjantów wykazuje istotny związek z działaniami uprawnionych organów w zakresie stosowania i nadzoru nad środkami przymusu bezpośredniego oraz broni palnej. Efektywność tych działań wpływa

na poprawę bezpieczeństwa funkcjonariuszy podczas realizacji obowiązków służbowych.

4. Policjanci, którzy są dobrze przeszkoleni w stosowaniu środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz mają dostęp do nowoczesnego wyposażenia, odczuwają wyższy poziom bezpieczeństwa w trakcie wykonywania obowiązków służbowych niż funkcjonariusze, którzy oceniają swoje przygotowanie i dostępne środki jako niewystarczające. Poczucie bezpieczeństwa policjantów jest również zależne od udzielanego im podczas stosowania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej wsparcia organizacyjnego i prawnego przez Policję jako instytucję.
5. Efektywność działań funkcjonariuszy oraz ich poczucie bezpieczeństwa podczas realizacji obowiązków służbowych zwiększy się po wprowadzeniu zmian w obszarze monitorowania, regulacji prawnych i procedur. Brak tych zmian zwiększa ryzyko osobiste funkcjonariuszy, obniża skuteczność ich interwencji w dynamicznych i złożonych sytuacjach.

Do przeprowadzenia badań teoretycznych zostały wykorzystane takie metody badawcze, jak: krytyczna analiza literatury, synteza, uogólnienie, analiza wtórnych danych statystycznych oraz metoda historycznego i logicznego poznania naukowego. Natomiast badania empiryczne były zrealizowane z zastosowaniem następujących metod badawczych: metody sondażu diagnostycznego (technika ankietowania i wywiadu), metody badania dokumentów oraz metod statystycznych. Ponadto, w przypadku badań teoretycznych i empirycznych została użyta metoda wnioskowania. Przyjęte założenia metodologiczne pozwoliły na wyprowadzenie struktury monografii autorskiej.

W świetle uzyskanych wyników badań możliwe stało się jednoznaczne rozwiązanie głównego problemu badawczego. Stwierdzono, że obowiązujące regulacje prawne i procedury w znacznym stopniu determinują poziom bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy Policji – zapewniają one formalne ramy działań i przewidują określone mechanizmy ochronne (np. przepisy prawa karnego chroniące nietykalność policjanta, procedury użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego definiujące granice ich stosowania). Jednocześnie jednak ujawniono, iż w praktyce niektóre luki i niejednoznaczności w tych regulacjach oraz niespójności w procedurach mogą obniżać poczucie bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy Policji. W szczególności brak jednolitej interpretacji niektórych przepisów, rozproszenie regulacji oraz zróżnicowane standardy postępowania wewnętrznych sprawiają, że policjanci nie zawsze mają pewność co do zakresu dopuszczalnych działań. To z kolei rodzi obawy przed konsekwencjami

prawnymi związanymi z popełnianymi błędami i może skutkować nadmierną ostrożnością, bądź stresem w sytuacjach wymagających podejmowania szybkich decyzji. W odpowiedzi na drugą część pytania badawczego wyniki badań jednoznacznie wskazują, że wprowadzenie zmian w analizowanych obszarach – zarówno prawnych, proceduralnych, jak i organizacyjno-szkoleniowych – realnie przyczyni się do poprawy ochrony policjantów oraz zwiększenia skuteczności ich działań. Zatem obecny stan bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy może i powinien zostać wzmocniony poprzez następujące usprawnienia: doprecyzowanie i ujednoczenie podstaw prawnych ich ochrony oraz procedur służbowych, podniesienie jakości i częstotliwości szkoleń, lepsze wyposażenie w nowoczesne środki ochrony, a także rozwój systemów wsparcia psychologicznego i instytucjonalnego. Wszystkie te zmiany – postulowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy – sprzyjać będą minimalizacji ryzyka dla policjantów podczas wykonywania obowiązków służbowych oraz zwiększeniu efektywności ich działań w sytuacjach wymagających zastosowania środków przymusu bezpośredniego.

Poza rozstrzygnięciem problemu głównego, w monografii przedstawiono odpowiedzi na wszystkie szczegółowe pytania badawcze wynikające z dekompozycji głównego problemu badawczego. Po pierwsze, zidentyfikowano najważniejsze determinanty bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz potwierdzono jego wielowymiarowy charakter (naturę). Ustalono, że bezpieczeństwo osobiste policjantów jest kategorią interdyscyplinarną, zależną od jednoczesnego uwzględnienia czynników z różnych sfer: od jednoznacznych regulacji prawnych i sprawnych procedur działania, przez czynniki społeczne i organizacyjne kształtujące środowisko służby, aż po indywidualne aspekty psychologiczne (kompetencje, odporność na stres). Bezpieczeństwo osobiste policjantów ujawnia się zatem zarówno jako obiektywny stan, w którym jest on chroniony przed zagrożeniami, jak i jako subiektywne poczucie pewności co do swojego działania i otoczenia służby. Przeprowadzono dogłębną analizę prawnych i proceduralnych uwarunkowań stosowania środków przymusu bezpośredniego. Wykazano, że triada zasad: legalności, proporcjonalności i subsydiarności stanowi fundamentalny wyznacznik bezpiecznego i uprawnionego stosowania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej przez policjantów. Ustalono, iż jasne normy prawne i precyzyjne procedury pełnią podwójną rolę gwarancyjną: z jednej strony chronią prawa i wolności obywateli, z drugiej zapewniają policjantowi czytelne granice działania, co przekłada się na jego poczucie bezpieczeństwa osobistego. Zaprezentowane w monografii badania empiryczne potwierdziły, że wszelkie niejasności lub niespójności interpretacyjne w tym obszarze

osłabiają ochronę obywateli i funkcjonariuszy Policji. W związku z tym wskazano na konieczność ujednoczenia wykładni przepisów i eliminowania luk prawnych, aby każdy policjant mógł działać ze świadomością jednoznacznego upoważnienia do podejmowanych decyzji o zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego, a równocześnie by obywatele mieli gwarancję, że ich użycie bądź wykorzystanie odbywa się tylko w granicach prawa. Następnie uchwycono relacje między statystycznym obrazem bezpieczeństwa osobistego policjantów a działaniami organów nadzoru nad stosowaniem środków przymusu bezpośredniego. Analiza danych dotyczących procedur kontrolnych i dyscyplinarnych (np. postępowań wyjaśniających, dyscyplinarnych oraz postępowań skargowych) ujawniła istotną tendencję: w ostatnich latach liczba formalnych postępowań wewnętrznych systematycznie malała, podczas gdy liczba skarg obywateli rosła. Taka rozbieżność wskazuje, że system wewnętrznej kontroli stał się bardziej selektywny. Może to świadczyć o skuteczniejszym filtrowaniu skarg bezzasadnych i odciążaniu aparatu dyscyplinarnego od mniej istotnych zarzutów. Albo rodzi pytanie, czy w tym bardziej wybiórczym modelu nadzoru nie pomija się niektórych uzasadnionych skarg, co miałyby negatywne konsekwencje tak dla praworządności, jak i dla bezpieczeństwa prawnego policjantów. Dzięki badaniom ankietowym zidentyfikowano czynniki wpływające na bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa policjantów podczas stosowania środków przymusu bezpośredniego, ze szczególnym uwzględnieniem ich opinii o poziomie wyszkolenia, jakości wyposażenia oraz dostępnym wsparciu. Wyniki badań pokazały, że braki w szkoleniu i wyposażeniu oraz niedostateczne wsparcie instytucjonalne są odczuwanymi problemami obniżającymi bezpieczeństwo osobiste funkcjonariuszy. Wielu policjantów wskazało, że szkolenia z zakresu taktyki i technik interwencji oraz radzenia sobie ze stresem są zbyt rzadkie lub niewystarczająco realistyczne – co w sytuacji konfrontacji z agresywnym sprawcą może skutkować błędami lub poczuciem niepewności. Podobnie niedobory nowoczesnych, nieśmiertelnych środków przymusu bezpośredniego powodują, że policjanci często zmuszeni są sięgać po bardziej konfrontacyjne metody (siłę fizyczną, pałkę służbową, broń palną), co zwiększa ryzyko obrażeń zarówno po stronie policjanta, jak i osoby, wobec której są stosowane. Respondenci podkreślali też wagę wsparcia organizacyjnego i prawnego – świadomość, że w razie skargi czy trudnej interwencji przełożeni i instytucje (np. związki zawodowe, prawnicy zapewniani przez formację) udzielą im pomocy, znacząco wpływa na ich komfort psychiczny. Te ustalenia dowodzą, że dbałość o bezpieczeństwo policjantów musi obejmować nie tylko przygotowanie ich do interwencji (trening, sprzęt), ale także opiekę po interwencji,

np. pomoc psychologiczną po stresujących zdarzeniach czy rzetelne postępowanie wyjaśniające, które nie będzie zakładać winy policjanta. W konsekwencji zidentyfikowano obszary wymagające modernizacji oraz zaproponowano konkretne rozwiązania służące poprawie bezpieczeństwa osobistego policjantów i podniesieniu profesjonalizmu ich działań. Do najważniejszych wskazanych obszarów należą: unowocześnienie wyposażenia (zapewnienie policjantom szerszego dostępu do alternatywnych środków przymusu bezpośredniego o mniejszej szkodliwości, co pozwoli np. ograniczyć użycie broni palnej) oraz doskonalenie szkoleń (wprowadzenie regularnych treningów odświeżających umiejętności, szkoleń symulacyjnych odwzorowujących presję czasu i stres pola działania, a także treningów z komunikacji i deeskalacji konfliktów). Ponadto zmiany kultury organizacyjnej (promowanie postaw stawiających na rozwiązywanie sytuacji konfliktowych przy stosowaniu w jak najmniejszym stopniu środków przymusu bezpośredniego), a także modyfikacje regulacji prawnych i procedur (m.in. konsolidacja rozproszonych aktów prawnych dotyczących stosowania środków przymusu bezpośredniego i odpowiedzialności policjantów w jeden spójny kodeks; ponadto ujednoczenie zasad postępowań dyscyplinarnych w całym kraju, doprecyzowanie przepisów budzących wątpliwości interpretacyjne). Wszystkie te rekomendacje wynikają bezpośrednio z ustaleń dokonanych na podstawie przeprowadzonych badań i obejmują słabości systemu, razem tworząc spójną koncepcję zmian mających podnieść poziom ochrony funkcjonariuszy Policji w ich codziennej służbie.

Reasumując powyższe ustalenia, można stwierdzić, że założone cele badawcze zostały w pełni zrealizowane, a postawione pytania badawcze uzyskały wyczerpujące odpowiedzi. W monografii dokonano oceny obowiązujących regulacji prawnych i procedur jako determinantów bezpieczeństwa osobistego policjantów. Ukazano, które elementy tego systemu działają poprawnie, a które wymagają korekty. Równocześnie określono kierunki zmian mogące poprawić ochronę funkcjonariuszy i skuteczność ich działań, formułując konkretne, oparte na wynikach badań propozycje rozwiązań. Szczegółowo zrealizowano wszystkie przyjęte cele szczegółowe: 1) zidentyfikowano kluczowe czynniki warunkujące bezpieczeństwo policjantów w ujęciu wielowymiarowym; 2) przeanalizowano uwarunkowania prawne i proceduralne użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego oraz ich wpływ na bezpieczeństwo interweniujących funkcjonariuszy; 3) określono zależności między obrazem bezpieczeństwa osobistego policjantów a funkcjonowaniem mechanizmów nadzoru wewnętrznego; 4) zbadano opinie policjantów, co do wpływu poziomu ich wykształcenia, wyposażenia i wsparcia na poczucie

ich bezpieczeństwa osobistego związanego ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego, a także 5) wytypowano obszary wymagające usprawnień i zaproponowano środki zaradcze. Tym samym potwierdzono osiągnięcie głównego celu badawczego – dokonano wszechstronnej diagnozy i oceny systemu bezpieczeństwa osobistego policjantów przy stosowaniu środków przymusu bezpośredniego oraz przedstawiono ugruntowane naukowo rekomendacje jego udoskonalenia.

W toku badań przetestowano sformułowane hipotezy badawcze, co pozwoliło na empiryczną weryfikację przyjętych założeń. Zastosowanie zaawansowanych metod analizy statystycznej sprawiło, że wyniki weryfikacji hipotez są jednoznaczne. Potwierdzono w pełni hipotezę centralną, według której bezpieczeństwo osobiste policjantów można znacząco poprawić poprzez wprowadzenie zmian w obszarze prawnym, proceduralnym oraz szkoleniowo-wyposażeniowym. Analiza całości zgromadzonego materiału badawczego dostarczyła spójnych dowodów na rzecz tej tezy. Co więcej, wszystkie hipotezy szczegółowe (robocze) postawione na potrzeby weryfikacji poszczególnych aspektów problemu uzyskały pozytywne potwierdzenie. I tak, wyniki badań wykazały, że poczucie bezpieczeństwa funkcjonariuszy jest zjawiskiem wieloczynnikowym (weryfikacja hipotezy o współwystępowaniu czynników proceduralnych, prawnych, psychologicznych i socjologicznych). Żaden pojedynczy aspekt nie zapewnia pełnej ochrony, lecz dopiero ich suma i synergia przekłada się na realne bezpieczeństwo osobiste policjanta. Potwierdzono również, że jakość szkolenia i wyposażenia istotnie wpływa na tę percepcję (im lepiej wyszkolony i lepiej wyposażony policjant, tym pewniej i bezpieczniej się czuje podczas interwencji). Następne hipotezy dotyczyły zależności między wybranymi zjawiskami i również znalazły odzwierciedlenie w uzyskanych wynikach badań. Wykazano statystycznie istotny związek między poziomem nadzoru a poczuciem zagrożenia prawnego. Przy czym paradoksalnie bardziej efektywny nadzór wewnętrzny idzie w parze z wyższą świadomością ryzyka prawnego u policjantów (co oznacza, że policjanci są świadomi istnienia skrupulatnej kontroli, są bardziej ostrożni i lepiej przygotowani, co finalnie zmniejsza realne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości). Jednocześnie potwierdzono, że jednoznaczność regulacji prawnych wpływa dodatnio na skuteczność działań funkcjonariuszy Policji. Tam, gdzie przepisy są zrozumiałe i nie budzą wątpliwości, policjanci działają sprawniej, są pewni swoich kompetencji i ograniczeń (co przełożyło się w badaniu na deklarowane poczucie skuteczności i mniejszy stres w działaniu). Weryfikacja kolejnej hipotezy wykazała słuszność założenia o potrzebie zmian systemowych. Zdecydowana większość badanych funkcjonariuszy poparła

postulowane usprawnienia, wskazując np. na konieczność lepszego sprzętu czy ulepszenia procedur. Oznacza to, że identyfikowane przez autora bariery i niedostatki systemu są realnie odczuwane przez samych zainteresowanych i że proponowane rozwiązania mają silne uzasadnienie praktyczne. Konsekwentnie, w świetle wyników przeprowadzonych badań należy uznać hipotezę centralną za przetestowaną pozytywnie. Poprawa bezpieczeństwa osobistego policjantów poprzez pakiet zmian w obszarze prawnym, proceduralnym i szkoleniowym nie tylko jest możliwa, ale wręcz konieczna. Badania udowodniły bowiem, że obecne niedociągnięcia w tych sferach bezpośrednio przekładają się na zwiększone ryzyko dla funkcjonariuszy. Jednocześnie wskazano, że postulowane usprawnienia będą mieć efekt dwojakiego rodzaju: ochronny (zmniejszenie liczby zagrożeń dla policjantów) oraz usprawniający (wzrost efektywności i profesjonalizmu działań samych policjantów).

Podsumowując rezultaty części teoretycznej pracy, należy podkreślić, iż osiągnięto również ważny wkład koncepcyjny – dokonano reinterpretacji definicji bezpieczeństwa osobistego policjantów. W monografii przyjęto wyjściowo interpretację, zgodnie z którą bezpieczeństwo osobiste funkcjonariuszy Policji rozumiane jest jako stan zapewniający badanym optymalne warunki służby poprzez efektywne połączenie regulacji prawnych, procedur, mechanizmów wsparcia psychologicznego oraz społecznego akceptowania ich roli zawodowej, a także proces dynamicznej adaptacji systemu ochrony funkcjonariuszy do zmieniających się zagrożeń i warunków służby, wymagający nieustannego doskonalenia procedur, wzmacniania relacji z otoczeniem społecznym czy wdrażania strategii prewencyjnych mających na celu ograniczanie ryzyka zawodowego. Na podstawie przeprowadzonych badań interpretacja ta została uszczegółowiona i wzbogacona o nowe elementy. Bezpieczeństwo osobiste policjanta wyłania się z niniejszych analiz jako kategoria złożona, dynamiczna i interdyscyplinarna, obejmująca zarówno wymiar stanu, jak i procesu. Z jednej strony jest to stan pewności i poczucia ochrony, jaki towarzyszy policjantowi, gdy nie oddziałują na niego żadne niekontrolowane zagrożenia – stan ten dotyczy jego fizycznej nietykności, ale także bezpieczeństwa psychicznego (braku obaw) i prawnego (pewności co do zgodności działań z normami). Z drugiej strony jest to proces ciągłego dostosowywania się do zmiennych warunków służby – obejmujący zarówno adaptację indywidualną (rozwijanie umiejętności, zdobywanie doświadczeń, budowanie odporności psychicznej), jak i doskonalenie systemowe (aktualizowanie procedur, modyfikowanie taktyki działania, wprowadzanie nowych środków ochrony w odpowiedzi na pojawiające się zagrożenia). Tak ujęte bezpieczeństwo

osobiste policjantów wymaga jednocześnie synchronizacji działań w sferze prawnej, proceduralnej, społecznej i psychologicznej. Prowadzone rozważania wskazały, że nie można redukować tego pojęcia wyłącznie do ochrony fizycznej funkcjonariusza przed atakiem. Równie ważne jest zabezpieczenie go przed negatywnymi skutkami podejmowanych czynności służbowych (takich jak odpowiedzialność prawna czy stres pourazowy) oraz zapewnienie mu komfortu pełnienia roli publicznej w środowisku społecznym (co zależy od relacji Policji ze społeczeństwem i poziomu zaufania społecznego).

W rezultacie zaproponowana w monografii interpretacja bezpieczeństwa osobistego policjantów integruje wszystkie powyższe aspekty i akcentuje, że realne bezpieczeństwo policjanta to synergia czynników: jednoznacznego prawa i sprawnych procedur (dających ochronę instytucjonalno-prawną), skutecznych środków ochrony i wyszkolenia (zapewniających ochronę fizyczną i kompetencyjną) oraz optymalnego środowiska służby (zapewniającego wsparcie psychologiczne, etyczne i społeczne). Tak zreinterpretowana kategoria stanowi oryginalne osiągnięcie teoretyczne, gdyż w literaturze przedmiotu brakowało jednoznacznego ujęcia bezpieczeństwa osobistego policjantów uwzględniającego specyfikę stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Wnioski płynące z badań teoretycznych i empirycznych zostały w publikacji usystematyzowane, ukazując pełen obraz badanego zagadnienia. Wynika z nich, że zapewnienie osobistego bezpieczeństwa policjantów wymaga podejścia kompleksowego – jednoczesnych działań na wielu płaszczyznach. Ustalono, iż ochrona prawna policjantów pełniących służbę stanowi fundamentalny element i jest istotnym czynnikiem budującym zaufanie społeczne do organów ścigania. Dlatego tak ważne jest równoważenie bezpieczeństwa funkcjonariuszy Policji z poszanowaniem praw obywatelskich. W monografii jednoznacznie podkreślano, że policjanci powinni być skutecznie chronieni przez prawo (np. przed znieważeniem czy czynną napaścią), ale jednocześnie ramy tej ochrony muszą być tak zdefiniowane, by nie prowadziły do naruszenia praw osób postronnych. Stąd też potrzeba precyzyjnych przepisów i jasnych zasad stosowania środków przymusu bezpośredniego. Jednolite stosowanie prawa oraz przejrzystość procedur dyscyplinarnych okazały się kluczowymi wyzwaniami praktycznymi: zidentyfikowano, że obecnie pewne rozbieżności interpretacyjne i brak jednolitych kryteriów oceny zachowań policjantów mogą skutkować nierównym traktowaniem funkcjonariuszy Policji w podobnych sytuacjach. Konsekwentnie postulowano wprowadzenie kodeksu postępowania dyscyplinarnego dla Policji i wyeliminowanie uznaniowości – tak, by każdy

policjant miał poczucie sprawiedliwości systemu i jasno określone konsekwencje ewentualnych uchybień (co samo w sobie również jest elementem jego bezpieczeństwa, bezpieczeństwa prawnego). Ważną część ustaleń stanowią te dotyczące systemu instytucjonalnego wsparcia bezpieczeństwa policjantów. Wyniki badań ukazały, że choć struktura podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo funkcjonariuszy Policji (zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych) jest rozproszona, to jej elementy tworzą komplementarną, wzajemnie uzupełniającą się sieć ochrony policjantów w zakresie ich bezpieczeństwa osobistego. Rzecznik Praw Obywatelskich został wskazany jako kluczowy zewnętrzny strażnik praw policjantów – jego interwencje w przypadkach naruszeń (np. godności funkcjonariuszy, dyskryminacji) oraz inicjatywy systemowe przyczyniają się do długofalowej poprawy warunków służby policjantów. Równolegle wewnątrz Policji działa szereg wyspecjalizowanych komórek, których misją jest wzmacnianie bezpieczeństwa funkcjonariuszy: Biuro Spraw Wewnętrznych Policji (eliminuje nadużycia i jednocześnie broni niesłusznie oskarżonych policjantów, budując poczucie sprawiedliwości wewnętrznej), pełnomocnicy ds. ochrony praw człowieka (prowadzą działania prewencyjne i szkoleniowe przeciw dyskryminacji, kształtując etyczny klimat służby) czy zespoły ds. etyki (oferują konsultacje w konfliktach moralnych i redukują napięcia organizacyjne). Wraz z instytucją rzeczników dyscyplinarnych jednostek, organy te tworzą wewnątrz formacji sieć zabezpieczeń dla samych policjantów. Synergia mechanizmów prawnych, organizacyjnych, psychologicznych i etycznych, jaka powstaje dzięki współdziałaniu powyższych podmiotów, jest fundamentem ochrony policjantów. Warunkiem skuteczności tego systemu jest jednak jego realne działanie, wzajemna komunikacja i zdolność adaptacji do nowych wyzwań. Stąd też konieczne jest dalsze wzmacnianie kompetencji tych podmiotów, usprawnianie przepływu informacji między nimi oraz budowanie kultury organizacyjnej w samej Policji opartej na etyce i praworządności. Tylko wówczas każdy wymieniony element dopełni pozostałe, zapewniając policjantom kompleksowe wsparcie – od prewencji, w czasie działania, po ewentualną pomoc po trudnych zdarzeniach. Co istotne, z badań wynika, iż policjanci świadomi istnienia niezależnych, bezstronnych mechanizmów kontrolnych i pomocowych (jak RPO czy BSWP) czują się bezpieczniej psychicznie i są bardziej zmotywowani do służby zgodnej z prawem. Świadomość, że ich prawa mają rzecznika nawet poza strukturą Policji, wzmacnia legitymizację podejmowanych przez nich działań i zachęca do profesjonalizmu. Jednocześnie obecność sprawnych procedur wewnętrznych (rzeczników dyscyplinarnych, kodeksów etyki) działa odstrasza­jąco na potencjalnych

sprawców nadużyć wśród funkcjonariuszy oraz daje poczucie ochrony tym, którzy mogliby zostać oskarżeni niesłusznie. Zatem utrzymywanie bezstronnych i transparentnych mechanizmów wewnętrznych jest nieodzownym elementem osobistego bezpieczeństwa policjantów. Buduje bowiem w Policji klimat zaufania i uczciwości, który przekłada się na lepsze samopoczucie i mniejszy stres samych funkcjonariuszy Policji. Warto podkreślić, że bezpieczne środowisko służby, wolne od wewnętrznych patologii (np. mobbingu czy nieuczciwych praktyk), stanowi integralną część szeroko rozumianego bezpieczeństwa osobistego policjanta. Istotny element zaprezentowanych rozważań stanowiła perspektywa międzynarodowa. W monografii dokonano porównania wybranych rozwiązań prawno-organizacyjnych dotyczących bezpieczeństwa osobistego policjantów w kilku państwach europejskich takich, jak: Francja, Niemcy, Słowacja, Chorwacja. Porównanie to wykazało, że we wszystkich tych krajach bezpieczeństwo osobiste funkcjonariuszy Policji traktowane jest jako priorytet systemowy. Państwa te łączą solidne podstawy prawne (jasno uregulowane uprawnienia i ochrona prawna policji) z rozbudowanymi mechanizmami wsparcia instytucjonalnego (specjalne procedury postępowania przy stosowaniu środków przymusu bezpośredniego, niezależne organy kontrolne, programy szkoleniowe i pomocowe). Z doświadczeń zagranicznych płynie jednoznaczny wniosek, że inwestycja w bezpieczeństwo policjantów przynosi podwójne korzyści: zmniejsza liczbę poszkodowanych funkcjonariuszy (co bezpośrednio dowodzi skuteczności ochrony), a także przekłada się na sprawniejsze i bardziej profesjonalne wykonywanie przez nich zadań na rzecz społeczeństwa, a zatem podnosi ogólny poziom bezpieczeństwa publicznego. Innymi słowy, bezpieczeństwo osobiste policjanta jest ściśle powiązane z bezpieczeństwem obywateli. Chroniąc funkcjonariusza, państwo jednocześnie lepiej chroni swoich obywateli. Zagraniczne rozwiązania podkreślają, np. rolę przejrzystości działań Policji i zewnętrznego nadzoru (jak niezależne komisje badające incydenty użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego) – logicznie sugeruje to, że wzmocnienie zewnętrznej kontroli w Polsce (przy jednoczesnym zapewnieniu policjantom odpowiedniego wsparcia prawnego) mogłoby podnieść zarówno ich bezpieczeństwo prawne, jak i zwiększyć społeczną akceptację dla działań Policji. Inny wniosek dotyczy standaryzacji szkoleń i procedur. Kraje o ugruntowanych standardach szkoleniowych odnotowują mniejszą liczbę wypadków z udziałem policjantów, co potwierdza, że unifikacja i profesjonalizacja programów treningowych w zakresie taktyki i technik interwencji oraz stosowania środków przymusu bezpośredniego przekłada się na lepszą ochronę funkcjonariuszy Policji. Wreszcie, zagraniczne dobre praktyki

zwracają uwagę na znaczenie miękkich elementów, takich jak opieka psychologiczna, kultura organizacyjna nastawiona na etykę czy dbałość o równowagę między służbą a odpoczynkiem (np. obowiązkowe przerwy regeneracyjne). Państwa, które wprowadziły takie rozwiązania, odnotowały spadek liczby kontuzji i problemów zdrowotnych wśród policjantów. To dowodzi, że dla poprawy bezpieczeństwa osobistego policjantów równie ważne, co twarde regulacje i sprzęt, są czynniki psychospołeczne, jak kondycja psychiczna policjantów i klimat ich służby.

Zaprezentowane w monografii rezultaty badań mają nie tylko kluczowe znaczenie teoretyczne, ale również ważne implikacje praktyczne i stanowią wkład w rozwój nauk o bezpieczeństwie. Zidentyfikowano zatem lukę badawczą: brakowało dotąd kompleksowego ujęcia problematyki bezpieczeństwa osobistego policjantów, uwzględniającego specyfikę stosowania przez nich środków przymusu bezpośredniego. Autor publikacji opracował oryginalną koncepcję teoretyczną bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy, integrującą różne perspektywy badawcze (prawną, proceduralną, organizacyjną, w tym socjologiczną, psychologiczną) w jeden spójny model.

Co więcej, wskazano też na brak systemowych rozwiązań w zakresie zapewniania i monitorowania bezpieczeństwa osobistego policjantów podczas stosowania środków przymusu bezpośredniego. Ta kwestia, wcześniej zaniedbana, została w monografii po raz pierwszy szczegółowo przeanalizowana. Zaproponowano również konkretne narzędzia i procedury, które mogłyby wypełnić ową lukę (np. pomysł wdrożenia jednolitego systemu ewidencji i analizy incydentów, w których zagrożone było bezpieczeństwo policjanta).

Oryginalność wyników przejawia się także w unikatowych danych empirycznych zebranych w trakcie badań. Dotychczasowe badania nad stosowaniem środków przymusu bezpośredniego przez policjantów miały ograniczony zakres i skupiały się głównie na aspekcie prawnym, bądź statystykach ich użycia lub wykorzystania. W niniejszej monografii zaprezentowano wyniki szeroko zakrojonego sondażu wśród samych policjantów dotyczącego ich subiektywnego poczucia bezpieczeństwa, obaw i potrzeb w związku ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego. Uzyskane w ten sposób informacje na temat, np. postrzeganych braków szkoleniowych, nastawienia do procedur kontrolnych czy odczuwanego wsparcia przełożonych stanowią nową wiedzę, dotąd nieobecną w literaturze przedmiotu. Również pionierskie są wnioski z analizy trendów wewnątrzorganizacyjnych (jak np. zmieniająca się relacja między skargami a postępowaniami wyjaśniającymi) oraz z jakościowej części badań (wywiadów

eksperckich) dotyczącej projektowania rozwiązań. Stąd też w monografii wykazano nie tylko pogłębione zrozumienie teoretyczne problemu, ale i praktyczne podejście, gdzie rekomendacje są ściśle powiązane z zidentyfikowanymi potrzebami i możliwościami do wdrożenia w rzeczywistości policyjnej. Uzyskane wyniki badań cechuje zatem wysoka oryginalność i użyteczność. Dostarczają one podstaw do dyskusji nad zmianami systemowymi (np. legislacyjnymi) oraz mogą stać się punktem wyjścia dla opracowania nowych strategii szkoleniowych i organizacyjnych w Policji. W efekcie niniejsza monografia znacząco wzbogaca stan wiedzy w obszarze nauk o bezpieczeństwie, jednocześnie wskazując praktyczne ścieżki poprawy bezpieczeństwa wewnętrznego państwa poprzez lepszą ochronę tych, którzy na co dzień tego bezpieczeństwa strzegą.

Zwienczenie stanowi nakreślenie perspektyw i kierunków dalszych badań. Wynikają one wprost z uzyskanych wniosków oraz z proponowanych rozwiązań. W szczególności dalsze badania naukowe powinny skupić się na empirycznej weryfikacji skuteczności zaprojektowanych działań, regulacji i mechanizmów mających podnieść poziom bezpieczeństwa osobistego policjantów. Przykładowo zasadne jest przeprowadzenie badań pilotażowych nad wdrożeniem nowych technicznych środków przymusu bezpośredniego – testowanie w praktyce proponowanych mniej inwazyjnych środków przymusu bezpośredniego umożliwi ocenę, na ile rzeczywiście ograniczają one konieczność użycia lub wykorzystania dolegliwszych środków i zmniejszają liczbę urazów wśród funkcjonariuszy i osób, wobec których są stosowane. Podobnie należałoby zbadać efekty udoskonalonych programów szkoleniowych, m.in. monitorować, czy zwiększenie liczby treningów i wprowadzenie ćwiczeń w warunkach wysokiego stresu przekłada się na bardziej opanowane i bezpieczne zachowania policjantów w realnych interwencjach.

Bardzo ważnym, nowatorskim kierunkiem badawczym jest wypracowanie modelu systemowego monitorowania bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy Policji. Chodzi tu o stworzenie stałych procedur gromadzenia i analizowania danych o incydentach, w których zagrożone było zdrowie lub życie policjantów (zarówno tych wynikłych z działań przestępczych, jak i np. z wypadków czy błędów proceduralnych), a następnie wykorzystywanie tych danych do szybkiego wdrażania środków zaradczych takich, jak korekty instrukcji, dodatkowe szkolenia czy programy wsparcia dla poszkodowanych. Taki system stanowiłby realizację postulatu monitorowania bezpieczeństwa policjantów sformułowanego w publikacji. Ponadto dalsze badania mogłyby objąć ocenę długofalowych skutków proponowanych zmian prawnych i organizacyjnych. Przykładowo, jeżeli w przyszłości dojdzie do ujednoczenia przepisów dyscyplinarnych lub do zmian

ustawowych wzmacniających ochronę prawną policjantów, należałoby zbadać, czy poskutkowało to zwiększeniem poczucia bezpieczeństwa wśród funkcjonariuszy i zmniejszeniem liczby kontrowersyjnych decyzji przełożonych co do zaistniałych zdarzeń z udziałem policjantów. Tego rodzaju ewaluacje pozwolą mierzyć realny wpływ rekomendacji autora na praktykę.

Kolejny obszar badawczy stanowi propozycja prowadzenia pogłębionych badań jakościowych nad psychologicznymi i społecznymi aspektami bezpieczeństwa policjantów. Przedstawione w książce wyniki badań uwidoczniły, np. znaczenie wsparcia po traumatycznych zdarzeniach. Dalsze badania mogłyby wykazać, jakie formy interwencji psychologicznej są najskuteczniejsze dla funkcjonariuszy Policji (debriefing, coaching, grupy wsparcia) i jak na przestrzeni lat zmienia się odporność psychiczna policjantów pod wpływem takich programów. Warto również badać relacje Policja–społeczeństwo w kontekście bezpieczeństwa osobistego policjantów. Poziom zaufania społecznego czy wizerunek Policji mogą wpływać na częstotliwość agresji wobec policjantów, a zatem pośrednio na ich bezpieczeństwo. Analiza tych zależności mogłaby pomóc w projektowaniu działań z zakresu profilaktyki społecznej (np. kampanii informacyjnych budujących zrozumienie roli Policji) w społeczeństwie.

Wszystkie zaproponowane kierunki dalszych prac badawczych są bezpośrednim następstwem wyników badań podjętych w niniejszej monografii. Stanowią naturalną kontynuację podjętej problematyki i jednocześnie otwierają drogę do dalszego doskonalenia zarówno teorii, jak i praktyki w obszarze bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy Policji. Uzupełnienie powyższych rozważań stanowi cykl pięciu artykułów naukowych odnoszących się do bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz stosowania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, tj.: M. Michalski, „Dynamika zagrożeń dla bezpieczeństwa osobistego policjantów Komendy Miejskiej Policji w Kielcach”, M. Michalski, „Code Foundations of Police Officer Safety in the Face of Changing European Realities on the Example of Selected Countries”, M. Michalski, „Przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym – implikacje dla bezpieczeństwa osobistego policjantów”, M. Michalski, „Bezpieczeństwo osobiste policjantów w kontekście wybranych regulacji prawnych”, M. Michalski, „Threats and challenges in the context of police officers personal security in the light of regional security policy trends”.

Problematyka przedstawiona w powyższym cyklu artykułów koncentruje się na bezpieczeństwie osobistym funkcjonariuszy Policji jako istotnym elemencie systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. Opracowania te tworzą spójny blok badawczy

obejmujący analizę normatywną, empiryczną oraz porównawczą, ukierunkowaną na ocenę skuteczności mechanizmów ochrony prawnej i instytucjonalnej policjantów w zmieniającym się środowisku zagrożeń. Pierwszy obszar badań dotyczył analizy przepisów prawa karnego regulujących odpowiedzialność za przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym, w szczególności w zakresie naruszenia nietykalności cielesnej oraz czynnej napaści. Zastosowano metodę analizy i syntezy orzecznictwa, koncentrując się na wykładni kluczowych pojęć normatywnych i ocenie funkcji prewencyjnej oraz represyjnej tych regulacji. Ustalenia wskazują, że formalno-abstrakcyjna konstrukcja przepisów wzmacnia ochronę funkcjonariuszy już na etapie zagrożenia, a nie dopiero w sytuacji powstania szkody. Drugi komponent badań miał charakter systemowy i obejmował analizę zakresu ochrony prawnej funkcjonariuszy w kontekście realizacji ustawowych zadań Policji. Celem było określenie podmiotowego i przedmiotowego zakresu ochrony oraz identyfikacja potencjalnych problemów interpretacyjnych. Wyniki badań potwierdziły znaczenie jednolitej wykładni przepisów dla stabilizacji autorytetu funkcjonariusza i ograniczenia ryzyka eskalacji agresji wobec niego. Istotnym elementem cyklu są badania empiryczne dotyczące dynamiki przestępstw z art. 222 § 1 k.k. oraz art. 223 § 1 k.k. na przykładzie Komendy Miejskiej Policji w Kielcach w latach 2014–2023. Wykorzystano analizę ilościową danych wtórnych oraz statystykę opisową, co umożliwiło identyfikację trendów, zmian natężenia zagrożeń oraz ocenę skuteczności mechanizmów ochronnych na poziomie lokalnym. Badania te wypełniają lukę w zakresie empirycznej oceny bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy. Kolejny obszar obejmował analizę porównawczą rozwiązań normatywnych dotyczących bezpieczeństwa funkcjonariuszy w wybranych państwach europejskich. Zastosowanie metody komparatystycznej pozwoliło na ocenę stopnia konwergencji rozwiązań prawnych dotyczących stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej z uwzględnieniem standardów opartych na zasadach legalizmu, proporcjonalności i subsydiarności, przy jednoczesnym zachowaniu specyfiki systemów krajowych. Ostatni z analizowanych aspektów dotyczył identyfikacji nowych zagrożeń dla bezpieczeństwa osobistego policjantów w świetle aktualnych trendów polityki bezpieczeństwa regionu. Wskazano na rosnące znaczenie zagrożeń asymetrycznych i hybrydowych, w tym cyberprzemocy oraz presji informacyjnej, co uzasadnia potrzebę integracji ochrony fizycznej, prawnej i cyfrowej w ramach spójnego modelu bezpieczeństwa personalnego. Problematyka zawarta w analizowanych artykułach stanowi jednocześnie uzupełnienie zagadnień przedstawionych w omówionej wcześniej monografii autorskiej.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Podjęmowana aktywność naukowa ma trwały charakter międzyinstytucjonalny, ponieważ była i jest realizowana równolegle w kilku ośrodkach akademickich oraz w instytucjach szkolących funkcjonariuszy Policji. Od 2012 roku jestem zatrudniony na stanowisku nauczyciela akademickiego Wydziału Prawa i Bezpieczeństwa Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach. Jednocześnie prowadziłem zajęcia dydaktyczne oraz rozwijałem swoją współpracę dydaktyczno-naukową na Wydziale Prawa, Administracji i Zarządzania (obecnie: Wydział Prawa i Nauk Społecznych) Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (2015–2016), a także jako wykładowca stowarzyszony w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie (obecnie Akademia Policji w Szczytnie). Równolegle realizowałem zajęcia dydaktyczne na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne w Pomorskiej Szkole Wyższej w Starogardzie Gdańskim (2024–2025), a od 2024 r. jestem zatrudniony jako nauczyciel akademicki w Instytucie Kryminologii i Bezpieczeństwa Wewnętrznego Wydziału Nauk Społecznych i Technicznych Wyższej Szkoły Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu. Ponadto w bieżącym roku akademickim (2025–2026) współpracuję dydaktycznie z Akademią Handlową Nauk Stosowanych w Radomiu. Ważną cechą tej aktywności jest jej ugruntowanie w doświadczeniu praktycznym. Pełniłem służbę w Policji od 2003 r. do 2025 r., ostatnio w strukturach Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach, co stanowi istotne praktyczne zaplecze dla formułowania problemów badawczych w obszarze bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz standardów stosowania środków przymusu bezpośredniego.

Ważny komponent mojej aktywności naukowej stanowią również staże i współpraca poza macierzystą uczelnią, w tym zagraniczna. Odbyłem staż naukowy w Mykolas Romeris University w Wilnie (6 czerwca 2022 r.–10 września 2022 r.), gdzie realizowałem zadania ukierunkowane na pogłębianie kompetencji badawczych, w tym konsultacje merytoryczne dotyczące badań nad mechanizmami zwalczania przestępczości. Zapoznawałem się z organizacją uczelni i kierunkami prowadzonych w niej prac badawczych, prowadząc wymianę doświadczeń naukowych. Ponadto realizowałem staż naukowo-dydaktyczny w Społecznej Akademii Nauk (Filia w Kielcach; 12 października 2024 r.–21 grudnia 2024 r.), gdzie prowadziłem zajęcia dydaktyczne na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne oraz uczestniczyłem w przygotowywaniu zajęć i prac dyplomowych, ze szczególnym

uwzględnieniem zagadnień bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy Policji i stosowania środków przymusu bezpośredniego. Konsultowałem własne badania, prezentując ich wstępne wyniki i zbierając opinie środowiska akademickiego. Kolejny staż realizowałem w Wyższej Szkole Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu (1 marca 2025 r.–30 czerwca 2025 r.), gdzie w ramach przedmiotowego stażu przeprowadziłem wykład autorski dotyczący bezpieczeństwa osobistego policjantów podczas użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego. Współuczestniczyłem także w przygotowaniu prac dyplomowych z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, udzielając merytorycznego wsparcia. Ostatni stanowił staż naukowy realizowany w Wojskowym Instytucie Technicznym Uzbrojenia w Zielonce (1 grudnia 2025 r.–27 lutego 2026 r.), gdzie konsultowałem możliwości wykorzystania własnych wyników badań w realizowanych projektach badawczych oraz poznawałem rozwiązania techniczno-organizacyjne w obszarze bezpieczeństwa i obronności. Staż ten wzmocnił moje interdyscyplinarne spojrzenie, łącząc perspektywę cywilną i wojskową w analizie współczesnych zagrożeń. Staże te miały charakter rozwojowy i specjalistyczny, obejmując komponent naukowy i dydaktyczny oraz służąc pogłębieniu warsztatu badawczego i poszerzaniu współpracy naukowej, w tym międzynarodowej. Mój dorobek naukowy ma postać rozbudowanego i mierzalnego zasobu publikacji oraz aktywności naukowej. W części opracowań zwartych obejmuje on 13 redakcji naukowych monografii oraz 5 współautorskich i autorskich opracowań monograficznych, w tym komentarz do ustawy o Policji, 2 komentarze do ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz jeden komentarz do ustawy o usługach detektywistycznych (pozycje wydane przez Difin i C.H. Beck w latach 2016–2023). W warstwie artykułowej dorobek naukowy obejmuje 23 artykuły opublikowane w czasopismach naukowych oraz 42 rozdziały w monografiach naukowych, a ponadto 13 artykułów o charakterze popularnonaukowym. Jednocześnie rdzeniem podejmowanej przeze mnie problematyki badawczej jest monografia autorska: „Bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Diagnoza i projekcja zmian w obszarze prawnym, proceduralnym i organizacyjnym” (Difin, Warszawa 2026; ISBN 978-83-8270-513-3), która systematyzuje i integruje wątki rozwijane przeze mnie w publikacjach wcześniejszych (artykułach i rozdziałach), a także stanowi podstawę do wyprowadzenia postulatów zmian normatywnych, proceduralnych i organizacyjnych w sferze bezpieczeństwa funkcjonariuszy Policji w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego.

Rozwijany przeze mnie dyskurs badawczy jest skoncentrowany na trzech komplementarnych obszarach: bezpieczeństwie wewnętrznym w kontekście zwalczania przestępczości, bezpieczeństwie osobistym policjantów oraz prawnych i proceduralnych uwarunkowań stosowania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Policji. W pierwszym obszarze – bezpieczeństwa wewnętrznego w kontekście zwalczania przestępczości – koncentruję się na analizie mechanizmów, form i uwarunkowań zwalczania przestępczości zorganizowanej, handlu ludźmi, przestępczości narkotykowej, gospodarczej oraz wybranych zjawisk o charakterze transgranicznym. Zagadnienia te rozwijałem w przygotowywanych monografiach będąc ich współredaktorem oraz autorem rozdziałów, m.in. „Handel ludźmi. Przestrzeń prawnokarna i kryminalistyczno-kryminologiczna” (Difin, Warszawa 2017, ISBN 978-83-8085-186-3), „Nielegalna imigracja w aspekcie kryminalistycznym, kryminologicznym i bezpieczeństwa państwa” (Difin, Warszawa 2018, ISBN 978-83-8085-777-3), „Przestępczość gospodarcza – istota zjawiska, zasady odpowiedzialności, mechanizmy przestępcze i metody działania sprawców” (C.H. Beck, Warszawa 2018, ISBN 978-83-812-8122-2), a także w tomach poświęconych systemowi zwalczania przestępczości gospodarczej: „Przestępczość gospodarcza – system zwalczania, tom I” (Difin, Warszawa 2020, ISBN 978-83-8085-050-7), „Przestępczość gospodarcza – system zwalczania, tom II” (Difin, Warszawa 2021, ISBN 978-83-8085-588-5) oraz przestępczości zorganizowanej: „Przestępczość zorganizowana. Aspekty prawne i kryminologiczno-kryminalistyczne” (Difin, Warszawa 2022, ISBN 978-83-8270-097-8). W ujęciu artykułowym problematyka ta znalazła odzwierciedlenie m.in. w publikacjach dotyczących dopalaczy, handlu ludźmi i zorganizowanych grup przestępczych, a także mechanizmów i narzędzi współpracy międzynarodowej w zwalczaniu tego typu przestępczości. Komplementarnie w warstwie rozdziałowej rozwijałem zagadnienia takie, jak współdziałanie przestępne, przemyt ludzi, funkcja wsparcia Interpolu w zwalczaniu handlu ludźmi czy przestępczość zorganizowana w Europie. Ten obszar był również systematycznie komunikowany i weryfikowany w dyskursie konferencyjnym. Wystąpienia dotyczyły bezpośrednio zwalczania przestępczości oraz jej współczesnych form, m.in.: „Dziecko jako ofiara handlu ludźmi” (Kielce 2013), „Współdziałanie przestępne w świetle współczesnych problemów przestępczości gospodarczej” (Kielce 2013), „Cyberprzestrzeń jako czynnik kryminogeny potencjalnych ofiar handlu ludźmi i innych zagrożeń” (Dąbrowa Górnicza 2014), „Handel ludźmi z wykorzystaniem do pracy przymusowej” (Kielce 2015). Do tej grupy należy również referat wygłoszony podczas międzynarodowego kongresu kryminalistycznego w Wilnie (2022), dotyczący

kontrwykrywczości zorganizowanych grup przestępczych, korespondujący z moją współautorską publikacją anglojęzyczną w tym zakresie.

Drugi obszar – bezpieczeństwo osobiste policjantów – stanowi obecnie centralny nurt mojej aktywności naukowej. Wątek ten jest rozwijany wieloetapowo: od ujęć dotyczących ochrony prawnej funkcjonariuszy, poprzez analityczne rozpoznanie dynamiki zagrożeń, aż po propozycje zmian systemowych poruszane w moich artykułach naukowych oraz rozdziałach w monografiach. W tym aspekcie istotny wskaźnik stanowi monografia autorska pt. „Bezpieczeństwo osobiste policjantów w aspekcie stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Diagnoza i projekcja zmian w obszarze prawnym, proceduralnym i organizacyjnym” (Difin, Warszawa 2026; ISBN 978-83-8270-513-3). Monografia ta integruje trzy perspektywy: prawno-normatywną, proceduralno-organizacyjną oraz bezpieczeństwa osobistego funkcjonariusza w realiach działań służbowych. Równolegle, w ramach cyklu powiązanych tematycznie publikacji, rozwijałem m.in. zagadnienia: dynamiki zagrożeń dla bezpieczeństwa osobistego policjantów na przykładzie jednostki terenowej Policji, podstaw normatywnych bezpieczeństwa funkcjonariusza w realiach europejskich, a także implikacji przestępstw przeciwko funkcjonariuszom publicznym dla bezpieczeństwa osobistego policjantów. Zagadnienia bezpieczeństwa osobistego policjantów były również przedmiotem moich wystąpień na konferencjach naukowych oraz debat środowiskowych, m.in. podczas konferencji ukierunkowanych bezpośrednio na tę tematykę, w tym przykładowo: „Bezpieczeństwo osobiste policjanta – między fizyczną ochroną a odpornością psychiczną” (III Kongres Nauk o Bezpieczeństwie) oraz „Bezpieczeństwo osobiste policjantów podczas interwencji wysokiego ryzyka” (konferencja z cyklu „Prakseologia w naukach o bezpieczeństwie”). W ujęciu międzyinstytucjonalnym szczególnie istotne jest to, że wątki bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy rozwijałem w środowisku akademickim oraz w instytucjach szkolących policjantów, co umożliwiało sprzężenie zwrotne między przeprowadzonymi badaniami w tym zakresie, a praktyką kształcenia i doskonalenia zawodowego policjantów. Dodatkowym potwierdzeniem znaczenia tego obszaru były zrealizowane przeze mnie badania statutowe: projekt „Bezpieczeństwo osobiste policjantów na przykładzie Komendy Miejskiej Policji w Kielcach” (2025–2026; kierownik projektu), które stanowiły empiryczne rozwinięcie wcześniejszych analiz i badań w tym zakresie.

Trzeci obszar obejmuje prawne i proceduralne uwarunkowania dotyczące stosowania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Policji. Wkład w tym zakresie ma charakter systemowy, ponieważ dotyczy normatywnych podstaw działania Policji,

standardów legalności interwencji oraz relacji między skutecznością działań organów ścigania a ochroną praw i wolności jednostki. Oś publikacyjną w tym obszarze stanowią zwłaszcza współautorskie opracowania monograficzne o charakterze komentarzowym do „aktów fundamentalnych dla praktyki funkcjonowania policji: „Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej – komentarz” (Difin, Warszawa 2020, ISBN 978-83-8085-999-9) oraz jej wydanie drugie: „Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej – komentarz” (Difin, Warszawa 2023, ISBN 978-83-8270-134-0), a także współautorski komentarz: „Ustawa o Policji – komentarz” (C.H. Beck, Warszawa 2022, ISBN 978-83-8291-163-3). Ujęcie to uzupełniają publikacje artykułowe i rozdziałowe poświęcone m.in. bezprawności użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, analizie orzecznictwa i doktryny w zakresie użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, zakazom podmiotowym oraz standardom regulacji prawnej stosowania środków przymusu. Ponadto w tym zakresie realizowałem badania statutowe: projekt „Opracowanie zmian w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego w służbie policjanta” (2025–2026; kierownik projektu). Stąd też moje badania w tym obszarze obejmują nie tylko diagnozę, lecz także projektowanie rozwiązań związanych ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Policji. Problematykę tę rozwijałem także w aktywności konferencyjnej, odnosząc ją do realiów działania Policji i standardów państwa prawa. Przykładowo przedmiotem moich wystąpień były: „Prawne uregulowania stosowania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Policji a ochrona praw i wolności obywatelskich” (Kielce 2022), „Zakazy podmiotowe stosowania środków przymusu bezpośredniego” (Starogard Gdański 2023), a także wystąpienia konferencyjne w 2024 r. dotyczące prawno-karnych uwarunkowań stosowania środków przymusu bezpośredniego. Aspekty dotyczące podejmowanej przeze mnie problematyki badawczej zaprezentowałem podczas 43 wystąpień na konferencjach naukowych (krajowych i międzynarodowych).

Równolegle uczestniczyłem w pracach komitetów konferencyjnych: 31 razy jako członek komitetu naukowego oraz 10 razy jako członek komitetu organizacyjnego konferencji, w tym wydarzeń o zasięgu międzynarodowym, organizowanych m.in. w środowisku Europy Środkowo-Wschodniej. Jednocześnie realizuję zadania jako redaktor tematyczny czasopisma „Pomorskie Studia Naukowe” oraz recenzent czasopism naukowych (m.in. „Prawo i Bezpieczeństwo – Law & Security”, „Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji”, „Internal Security”, „Pomorskie Studia Naukowe”, „Prawo i Więź”,

„Przegląd Policyjny”). Uzupełnienie tego obszaru stanowi dorobek recenzyjny w postaci recenzji 2 monografii naukowych, tj. M. Faldowski, D. Mocarska (red.), pt. „Systemowe ujęcie bezpieczeństwa wewnętrznego. Problematyka prawno-społeczna, t. 1” (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2018, ISBN 978-83-7462-656-9) oraz monografii naukowej A. Kalisz, A. Sadło-Nowak (red.), pt. „Model współczesnego prawa wykroczeń. Teoria a praktyka” (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2020, ISBN 978-83-7462-712-2).

Ponadto dokonałem recenzji 32 artykułów naukowych opublikowanych przez autorów we wskazanych wcześniej czasopismach naukowych. Aktywność środowiskową wzmacniają członkostwa w organizacjach naukowych, m.in. w Polskim Towarzystwie Kryminologicznym, Polskim Towarzystwie Kryminalistycznym oraz Stowarzyszeniu Ruch Wspólnot Obronnych, co koresponduje z zaprezentowanymi wcześniej obszarami badawczymi.

Istotnym elementem aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej instytucji był udział w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych o charakterze naukowo-rozwojowym, których tematyka była związana z bezpieczeństwem wewnętrznym, zwalczaniem przestępczości oraz wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi wspierających organy państwa odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne. W ramach projektu krajowego „Cyberbank 2.0” (nr NBP-DEW-WPE-AB-0662-0050-2023) pełniłem funkcję eksperta w przedsięwzięciu ukierunkowanym na wypracowanie standardów współpracy pomiędzy Policją a sektorem bankowym w zakresie bezpieczeństwa przepływów finansowych osób fizycznych i prawnych. Moje zaangażowanie obejmowało analizę uwarunkowań prawnych i organizacyjnych współdziałania instytucji finansowych z organami ścigania, identyfikację zagrożeń związanych z przestępczością finansową oraz opracowanie rekomendacji wzmacniających system przeciwdziałania nadużyciom i przestępstwom w obszarze obrotu finansowego. Kontynuacją tej problematyki był projekt „Cyberbank 3.0” (nr NBP-DEW-WPE-AB-0662-0050-2023), w którym pełniłem funkcję koordynatora prac związanych z opracowaniem raportu z autoewaluacji projektu. W ramach tego przedsięwzięcia uczestniczyłem w analizie efektywności przyjętych rozwiązań oraz w formułowaniu wniosków dotyczących dalszego doskonalenia współpracy między Policją a sektorem bankowym. Działania te miały charakter zarówno badawczy, jak i praktyczny, przyczyniając się do wzmacniania systemowych mechanizmów bezpieczeństwa finansowego państwa. W wymiarze międzynarodowym uczestniczyłem jako ekspert w projekcie „Chemosensory optyczne do szybkiego i niezawodnego wykrywania substancji

chemicznych”, realizowanym w ramach programu HORIZON-CL3-2023-FCT-01-02 (lider: Universitat de Valencia, Hiszpania). Projekt ten dotyczył opracowania metod szybkiego wykrywania narkotyków w napojach oraz materiale biologicznym, co ma istotne znaczenie dla przeciwdziałania przestępczości narkotykowej i zwiększania bezpieczeństwa osób narażonych na użycie substancji psychoaktywnych w sposób niejawny. W ramach jego realizacji dokonałem analizy uwarunkowań prawnych oraz praktycznych aspektów wykorzystania proponowanych rozwiązań przez organy ścigania, a także ocenę ich przydatności z perspektywy bezpieczeństwa publicznego. Równoległe uczestniczyłem jako ekspert w projekcie „SafeHorizon”, realizowanym w ramach programu HORIZON-CL3-2023-FCT-01-05 (lider: Ahtina – Erevnitiko Kentro Kainotomias Stis Techno, Grecja). Projekt ten koncentrował się na tworzeniu narzędzi informatycznych wspierających organy ścigania oraz zespoły reagowania kryzysowego (CERT). Moje zaangażowanie dotyczyło w szczególności oceny funkcjonalności proponowanych rozwiązań z punktu widzenia praktyki policyjnej oraz ich zgodności z obowiązującymi regulacjami prawnymi. Dodatkowo byłem także członkiem zespołu badawczego w projekcie międzynarodowym „DialogEduShift: Transforming Higher Education Teaching and Evaluation Approaches in the Era of AI Chat Tools” (nr 2023-1-PL01-KA220-HED-000167212), którego celem była transformacja dydaktyki i metod ewaluacji w szkolnictwie wyższym w kontekście wykorzystania narzędzi opartych na sztucznej inteligencji. Projekt ten, choć koncentruje się na obszarze dydaktyki, miał istotne znaczenie dla kształtowania nowoczesnych metod kształcenia w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego.

Uzupełnieniem podejmowanej aktywności naukowej w wymiarze naukowo-badawczym jest pełnienie funkcji w gremiach eksperckich. W szczególności fakt, iż pełniłem funkcję członka Rady Naukowej Centrum Profilaktyki Społecznej w Milanówku, a także członka Rady Programowej Łódzkiej Akademii Profilaktyki Społecznej przy Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi.

Ponadto obecnie pełnię funkcję redaktora tematycznego międzynarodowego czasopisma naukowego „Pomorskie Studia Naukowe”, wydawanego przez Pomorską Szkołę Wyższą w Starogardzie Gdańskim. Funkcja ta wiąże się z odpowiedzialnością za kształtowanie profilu merytorycznego publikowanych artykułów, stanowiąc istotny element mojego zaangażowania w rozwój środowiska naukowego oraz w podnoszenie jakości dyskursu naukowego w obszarze badań nad bezpieczeństwem.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

6.1. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych

W ramach działalności dydaktycznej prowadziłem wykłady, ćwiczenia oraz seminaria dyplomowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia, w szczególności na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne, realizując proces kształcenia zarówno w obszarze podstaw teoretycznych, jak i praktycznych aspektów związanych z obszarem bezpieczeństwa wewnętrznego. Integralnym elementem tej aktywności była także praca promotorska i recenzencka.

Łącznie pod moim kierunkiem naukowym przygotowano 222 prace magisterskie (w tym 171 w Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach oraz 51 w Pomorskiej Szkole Wyższej w Starogardzie Gdańskim) oraz 89 prac licencjackich. W charakterze recenzenta sporządziłem recenzje 371 prac magisterskich (w tym 309 w Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach oraz 62 w Pomorskiej Szkole Wyższej w Starogardzie Gdańskim) oraz 141 prac licencjackich. W samym dorobku związanym z Akademią Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach na uwagę zasługuje skala realizacji procesu dyplomowania na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne, gdzie jako promotor wypromowałem 45 prac magisterskich na tym kierunku oraz 89 prac licencjackich, natomiast jako recenzent oceniłem 170 prac magisterskich i 141 prac licencjackich w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego.

Zasadnicza część analizowanej aktywności dydaktycznej realizowana jest w Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach, gdzie prowadzę zajęcia na kierunkach bezpieczeństwo wewnętrzne, administracja oraz prawo. W ramach działalności dydaktycznej realizowałem następujące zajęcia: Administracja bezpieczeństwa publicznego, Zarządzanie kryzysowe w administracji publicznej, Część ogólna prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń, Część szczególna prawa karnego materialnego i prawa wykroczeń, Prawo karne, Prawo dowodowe, Interwencje prewencyjne, Środki przymusu bezpośredniego, Dowodzenie i kierowanie operacjami w sytuacjach kryzysowych, Zakres, fazy i zasady zarządzania kryzysowego, Organizacje bezpieczeństwa wewnętrznego w Polsce, Terrorystyczne zagrożenia gospodarki i bezpieczeństwo przedsiębiorstw, Zwalczenie terroryzmu, Zwalczenie przestępczości

w cyberprzestrzeni, Prawa człowieka, etyka zawodowa policjanta i historia Policji, Dokumentowanie postępowania skargowego, Zwalczanie przestępczości, Przestępczość zorganizowana oraz Policja jako służba w ochronie porządku konstytucyjnego w Polsce. Prowadziłem również wykłady monograficzne oraz seminaria magisterskie.

W Pomorskiej Szkole Wyższej w Starogardzie Gdańskim realizowałem seminarium magisterskie na kierunku administracja. W ramach współpracy z tą uczelnią byłem promotorem 51 dyplomantów na studiach II-go stopnia oraz sporządziłem 62 recenzje prac magisterskich. Ponadto prowadziłem zajęcia dydaktyczne w Wyższej Szkole Kształcenia Zawodowego z siedzibą we Wrocławiu, gdzie realizowałem ćwiczenia z przedmiotów z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego i problematyki przestępczości, w tym m.in. Zwalczanie przestępczości, Prawa i wolności człowieka, Typologia przestępstw, System ochrony praw człowieka, Prawne i funkcjonalne aspekty działalności detektywistycznej, Prawo bezpieczeństwa i konfliktów zbrojnych, Bezpieczeństwo wewnętrzne UE, Teoria bezpieczeństwa, Zorganizowana przestępczość gospodarcza oraz Ochrona infrastruktury krytycznej. Dodatkowo prowadziłem ćwiczenia z zakresu Prawa do informacji i ochrony danych osobowych w Uniwersytecie Jana Kochanowskiego w Kielcach w roku akademickim 2013–2014.

W mojej ocenie istotnym elementem w procesie oceny dorobku dydaktycznego pozostaje fakt, że pomimo znacznego obciążenia zajęciami dydaktycznymi oraz intensywnej działalności promotorskiej i recenzentkiej, jakość prowadzonych przeze mnie zajęć utrzymywała wysoki poziom. Potwierdzają to wysokie oceny uzyskiwane w trakcie hospitacji, pozytywne opinie przełożonych oraz wyniki ankiet studenckich, w których zajęcia te były oceniane jako merytoryczne, rzetelne i prowadzone w sposób uporządkowany.

6.2. Informacja o osiągnięciach organizacyjnych

Prezentowane osiągnięcia organizacyjne mają charakter trwały i wynikają z konsekwentnego łączenia doświadczenia instytucjonalnego w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego z aktywnością akademicką. W praktyce przekładało się to na prowadzenie działań zarządczych i koordynacyjnych w Policji, wykonywanie ról organizacyjnych i normatywnych w strukturach uczelnianych, współtworzenie przedsięwzięć naukowych w ramach komitetów konferencyjnych oraz pracę projektową w rolach eksperckich i koordynacyjnych.

Jednym z głównych filarów mojej sprawczości organizacyjnej pozostaje wieloletnia służba w Policji (2003–2025), w której wykonywałem zadania wymagające stałego projektowania, wdrażania oraz nadzorowania procedur w obszarach szczególnie wrażliwych z perspektywy bezpieczeństwa wewnętrznego i zgodności z prawem. Równoległe do tego wymiaru praktycznego budowałem doświadczenie organizacyjne w środowisku akademickim, przede wszystkim w obszarach, w których kluczowe znaczenie mają standardy normatywne oraz przejrzystość procedur. Obecnie pełnię funkcję przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach, a także jestem przewodniczącym Uczelnianej Odwoławczej Komisji Stypendialnej na tej Uczelni. Role te traktuję jako szczególnie istotne osiągnięcie organizacyjne, ponieważ dotyczą one wprost jakości ładu instytucjonalnego: prawidłowości procedowania, bezstronności oceny, dbałości o standardy formalne i materialne rozstrzygnięć oraz budowania zaufania do mechanizmów decyzyjnych uczelni. Ważną część moich osiągnięć organizacyjnych stanowi również aktywność ekspercka w procedurach konkursowych. Byłem ekspertem w ramach olimpiady „Wiedzy o Prawie”, a także olimpiad o profilu „Wiedzy o Polsce i świecie współczesnym”.

Mierzalny obszar moich osiągnięć organizacyjnych wiąże się z organizowaniem życia naukowego poprzez pracę w komitetach konferencyjnych. W latach 2014–2026 uczestniczyłem w 31 komitetach naukowych konferencji oraz jednocześnie brałem udział w 10 komitetach organizacyjnych konferencji naukowych. W ramach komitetów organizacyjnych współtworzyłem m.in. Międzynarodową Konferencję Naukową „Przestępstwo handlu ludźmi – rozpoznanie i zwalczanie” (2016), II International Scientific and Practical Internet Conference of Students, Graduate Students and Young Scientists „Economic and Law Discussions” (2021) oraz Międzynarodową Konferencję Naukową „Економіко-правові дискусії” (2021). Uczestniczyłem także w komitecie organizacyjnym Międzynarodowej Konferencji Naukowej poświęconej problematyce ekspertyz sądowych w sferze psychologiczno-psychiatrycznej i ich wykorzystaniu w procesie sądowym (2022), a następnie w pracach organizacyjnych konferencji dotyczącej współczesnych wyzwań przestępczości środowiskowej – w szczególności problematyki gospodarki odpadami (2022). W tym samym nurcie współorganizowałem międzynarodowe wydarzenia dotyczące doskonalenia działalności kryminalistycznej i organów ścigania, w tym konferencję „Current Issues of Improving Forensic and Law Enforcement Activities” (2022), a także konferencję „Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej – aspekty prawno-administracyjne” (2023), którą traktuję jako istotną platformę

wymiany wiedzy w obszarze kluczowym dla mojego profilu badawczego. Uczestniczyłem ponadto w pracach organizacyjnych międzynarodowej konferencji „Current Issues of Law and Socio-Economic Relations” (2023), a w 2025 roku współorganizowałem konferencję „Przemoc domowa w Polsce. Między teorią a praktyką” oraz Ogólnopolską Konferencję Studencką i debatę publiczną „Handel ludźmi – wspólna odpowiedź świata akademickiego i społeczeństwa”. Za dowód sprawczości organizacyjnej uznaję także kierowanie dwoma badaniami statutowymi w latach 2025–2026, związanymi z aspektami kształtującymi bezpieczeństwo osobiste policjantów oraz stosowaniem środków przymusu bezpośredniego w służbie policjanta. W obszarze współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym moje osiągnięcia organizacyjne obejmują zarówno udział w gremiach doradczych, jak i realizację prac eksperckich. Jestem również członkiem Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia Wydziału Prawa i Bezpieczeństwa Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach oraz doradczo uczestnikiem Rady Interesariuszy Zewnętrznych Wyższej Szkoły Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu. W tej uczelni biorę także udział w pracach zespołu opiniodawczo-doradczego ds. bezpieczeństwa. Pełniłem także funkcję członka Rady Naukowej Centrum Profilaktyki Społecznej w Milanówku oraz uczestniczyłem w Radzie Programowej Łódzkiej Akademii Profilaktyki Społecznej przy Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi.

Ważnym wymiarem nawiązanej współpracy z otoczeniem gospodarczym było przygotowanie ekspertyz na zlecenie przedsiębiorstwa C.K. Karabela. W 2025 roku opracowałem ekspertyzę dotyczącą stosowania środków przymusu bezpośredniego przez kwalifikowanych pracowników ochrony, a w 2026 roku ekspertyzę dotyczącą uwarunkowań prawnych działalności detektywistycznej w Polsce. Całościowo moje osiągnięcia organizacyjne tworzą spójny profil: obejmują organizację i nadzór procesów w instytucji bezpieczeństwa publicznego, pełnienie funkcji normatywno-proceduralnych w uczelni, współorganizowanie życia naukowego poprzez prace komitetowe, a także organizację i koordynację pracy projektowej, w tym kierowanie badaniami statutowymi.

6.3. Informacja o osiągnięciach popularyzujących naukę

W zakresie osiągnięć popularyzujących naukę moja działalność ma przede wszystkim charakter praktyczno-wdrożeniowy. Jednym z przykładów tej formy aktywności było przygotowanie i wygłoszenie przeze mnie wykładu jubileuszowego z okazji 10-lecia Izby Celnej w Kielcach pt. „Rola Izby Celnej w zapewnieniu bezpieczeństwa finansowego

kraju” (2015). Wystąpienie to stanowiło dla mnie ważną okazję do popularyzacji spojrzenia systemowego, w którym bezpieczeństwo państwa ujmowane jest nie tylko w kategoriach porządku publicznego, lecz również w perspektywie stabilności finansowej, skuteczności instytucji kontrolnych i ochrony interesu publicznego. Równie ważnym elementem mojego dorobku popularyzacyjnego jest także współautorstwo raportu z badań „Polacy o swojej pracy” (Centrum Profilaktyki Społecznej – Oficyna Wydawnicza von Velke, Milanówek 2016, ISBN 978-83-9345-546-1), opublikowanego w ramach opracowania „Wielowymiarowa wartość pracy – ujęcie socjopedagogiczne”. Najbardziej intensywną częścią mojej działalności popularyzacyjnej w ostatnim okresie są działania szkoleniowe i eksperckie realizowane w obszarze ochrony ludności i obrony cywilnej w latach 2025–2026. W 2025 roku przeprowadziłem szkolenie organizowane przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach, adresowane do wójtów, burmistrzów i prezydentów miast województwa świętokrzyskiego. Postrzegam tę aktywność jako szczególnie ważną z perspektywy popularyzacji nauki, ponieważ była ona skierowana do organów władzy wykonawczej szczebla lokalnego, a więc do podmiotów, które w praktyce organizują przygotowanie i reagowanie w sytuacjach zagrożeń. W tym samym nurcie prowadziłem szkolenia dla kadry jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta w Wołominie (2025), a następnie dla kadry jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta w Tomaszowie Lubelskim (2026). Traktuję to jako popularyzację nauki w najbardziej praktycznym wymiarze, który polega na przekładzie wiedzy na kompetencje zarządcze i proceduralne. Zatem na przygotowaniu instytucji do działań zgodnych z prawem, adekwatnych do ryzyk i odpornych na błędy wdrożeniowe. Uzupełnieniem tej działalności był czynny udział w ośmiu edycjach warsztatów praktyczno-technicznych w latach 2025–2026. Traktuję tę aktywność jako ważny sposób popularyzacji wiedzy, ponieważ warsztaty w tym formacie umożliwiały nie tylko na upowszechnianie treści, lecz także konfrontowanie ich z dylematami wdrożeniowymi i praktyką instytucjonalną. Kolejnym dodatkowym filarem mojej aktywności popularyzacyjnej jest również publikowanie tekstów o charakterze popularnonaukowym, w których podejmuję tematykę istotną dla praktyki bezpieczeństwa i rozumienia mechanizmów prawno-instytucjonalnych. Jestem autorem albo współautorem 13 artykułów popularnonaukowych opublikowanych w periodykach krajowych i zagranicznych. Postrzegam ten cykl publikacji jako konsekwentnie realizowaną formę popularyzacji nauki w obszarach, w których szczególnie potrzebne jest uporządkowanie pojęć i standardów: przestępczości zorganizowanej, handlu ludźmi, a także problematyki legalności, granic i uwarunkowań stosowania środków przymusu bezpośredniego i broni

palnej. W ramach tej aktywności opublikowałem m.in. tekst dotyczący przemytu ludzi jako formy działalności zorganizowanych grup przestępczych, opracowania odnoszące się do prawnych i naukowych ujęć przestępczości zorganizowanej oraz zagadnień przemytu i handlu ludźmi w Unii Europejskiej. Następnie – w kolejnych latach – teksty poświęcone problematyce używania i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego, bezprawności w kontekście ich stosowania, jak również analizom prawnym i orzecznictwem dotyczącym użycia broni palnej.

Ponadto w latach 2017–2025 sprawowałem funkcję opiekuna koła naukowego „Respublica” na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne Akademii Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach, inicjując i wspierając aktywność naukową studentów oraz popularyzację problematyki bezpieczeństwa wewnętrznego w środowisku studenckim. Równoległe, w latach 2017–2024 pełniłem funkcję opiekuna poszczególnych roczników studiów I-go i II-go stopnia, angażując się w działania organizacyjne i dydaktyczne sprzyjające upowszechnianiu wiedzy z zakresu bezpieczeństwa.

Spójność działalności popularyzacyjnej wynika z jej wspólnego mianownika, gdzie konsekwentnie koncentruję się na takich obszarach bezpieczeństwa wewnętrznego, w których jakość rozumienia norm i procedur ma znaczenie fundamentalne dla bezpieczeństwa osobistego funkcjonariuszy Policji, oraz ochrony praw i wolności obywatelskich w kontekście stosowania środków przymusu bezpośredniego. W efekcie zarysowane działania popularyzacyjne, obejmujące wykłady eksperckie, szkolenia, udział w warsztatach oraz publikacje popularnonaukowe i współautorstwo raportu z badań tworzą spójny model transferu wiedzy, w którym nauka realnie wzmacnia zdolność podmiotów bezpieczeństwa do działania i podnosi standardy praktyki w zakresie ich funkcjonowania w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

Ponad dwudziestoletnia służba w Policji (2003–2025) umożliwiła mi zdobycie rozległego i zróżnicowanego doświadczenia zawodowego, obejmującego zarówno pion przewencyjny, jak i kryminalny. Pełniłem funkcje od podstawowych stanowisk wykonawczych w Oddziałach Prewencji Policji Komendy Stołecznej Policji w Warszawie (służba kandydacka), poprzez służbę dochodzeniowo-śledczą oraz służbę w Wydziale Kontroli i Ochrony Informacji Niejawnych w Komendzie Miejskiej Policji w Kielcach

oraz w strukturach Centralnego Biura Śledczego Policji, aż po stanowiska kierownicze na szczeblu miejskim i wojewódzkim. Kierowanie wydziałami powyższej Komendy Miejskiej Policji (Wydział Kadr, Szkolenia i Prezydialny, Wydział Ogólny) oraz Komendy Wojewódzkiej Policji (Wydział Postępowań Administracyjnych) w Kielcach pozwoliło mi spojrzeć na zagadnienia bezpieczeństwa wewnętrznego z wielu perspektyw. Różnorodność zajmowanych stanowisk służbowych była związana z realizacją następujących zadań służbowych: prowadzenie postępowań przygotowawczych, czynności wyjaśniających oraz postępowań dyscyplinarnych. Realizowałem ponadto nadzór nad procesami organizacyjnymi oraz szkoleniowymi policjantów w roli wykładowcy stowarzyszonego Szkoły Policji w Katowicach oraz Szkoły Policji w Pile, a także w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie (obecnie Akademia Policji w Szczytnie). Powyższe doświadczenia pomogły mi dokładnie zrozumieć rolę i znaczenie Policji w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa. To połączenie doświadczeń praktycznych stało się podstawą wypracowanej przeze mnie problematyki naukowej w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, ukierunkowanej na usprawnienie funkcjonowania Policji. Bezpośredni kontakt z realiami policyjnej służby znacząco wpłynął na wybór i rozwój moich zainteresowań badawczych. Zauważone w trakcie służby potrzeby i zagrożenia zainspirowały mnie do podjęcia badań nad bezpieczeństwem osobistym funkcjonariuszy Policji oraz nad zagadnieniami stosowania środków przymusu bezpośredniego. Wieloletnia praktyka uświadomiła mi, jak kluczowe dla skuteczności działań formacji są zarówno odpowiednia ochrona prawna i organizacyjna policjantów, jak i właściwe uregulowania oraz szkolenia w zakresie użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej. Problematyka ta stała się centralnym punktem mojej aktywności naukowej – od rozprawy doktorskiej po kolejne publikacje – dzięki czemu opublikowane prace cechuje ścisłe powiązanie teorii z praktyką. Analizując kwestie ochrony prawnej funkcjonariuszy Policji czy zasad stosowania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej, czerpię z własnych doświadczeń służbowych. Pozwala to formułować wnioski istotne zarówno naukowo, jak i przydatne dla poprawy bezpieczeństwa osobistego policjantów. Równoległe do obowiązków służbowych rozwijałem działalność opiniodawczą i ekspercką, współpracując z instytucjami publicznymi oraz środowiskiem akademickim. Brałem udział w zespołach przygotowujących ekspertyzy i rozwiązania dla bezpieczeństwa wewnętrznego, m.in. jako ekspert w projektach badawczych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, dotyczących przeciwdziałania przestępczości oraz doskonalenia współpracy Policji z innymi podmiotami. Ponadto, aktywnie uczestniczę w środowisku naukowym związanym

z bezpieczeństwem wewnętrznym. Wygłaszam referaty na konferencjach naukowych (także jako członek komitetów naukowych i organizacyjnych), dzieląc się doświadczeniami z praktyki policyjnej, oraz angażuję się w pracę zespołów redakcyjnych i recenzyjnych czasopism branżowych. Współpracuję jako recenzent z wieloma wydawnictwami naukowymi, m.in. z „Przeglądem Policyjnym”. Ta naukowa działalność sprzyja stałemu poszerzaniu horyzontów w zakresie wiedzy i jej transferowi między praktyką a teorią, służąc zarówno rozwojowi naukowemu, jak i doskonaleniu praktyki policyjnej. Przez wszystkie lata służby moje zaangażowanie, profesjonalizm i postawa etyczna były wysoko oceniane przez przełożonych. W opiniach służbowych wielokrotnie podkreślano rzetelność, odpowiedzialność oraz inicjatywę w działaniu, jak również przestrzeganie zasad etyki zawodowej i praworządności. Taka konsekwentnie pozytywna ocena mojej służby stanowi nie tylko osobiste wyróżnienie, ale także odzwierciedlenie wartości, którymi się kieruję. Wierność tym zasadom przenoszę na grunt działalności naukowej, dbając, aby proponowane w badaniach rozwiązania wzmacniały standardy bezpieczeństwa osobistego policjantów i odpowiadały najwyższym wymaganiom etycznym. Dzięki temu moja dotychczasowa aktywność zawodowa i naukowa tworzą spójną całość, w której doświadczenie praktyczne skutecznie wspiera refleksję teoretyczną. Oba te wymiary są ukierunkowane na podniesienie poziomu bezpieczeństwa osobistego policjantów, szczególnie w aspektach związanych ze stosowaniem przez nich środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej.

Mariusz Michalski

(podpis wnioskodawcy)